

ŚRODOWISKO LOKALNE WOBEC ZAGROŻEŃ DZIECI I MŁODZIEŻY W CYBERPRZESTRZENI

1. CYBERPRZESTRZEŃ WYNIKIEM PRZEMIAN CYWILIZACYJNYCH I INFORMACYJNYCH

1.1. CYBERPRZESTRZEŃ ŚRODOWISKIEM FUNKCJONOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY

W dawniejszych czasach ludzie częściej się spotykali, bawili się razem, spędzali wspólnie wieczory, niepotrzebne im były żadne urządzenia, czasem tylko przedmioty codziennego użytku. Tak naprawdę wystarczyło, że mają siebie nawzajem, przez to dzieci uczyły się od najmłodszych lat interakcji z ludźmi i współdziałania w grupie.

Komputer i internet stały się sprzętem masowym służącymi do edukacji, pracy zawodowej, komunikowania się, kultury, sztuki i rozrywki. Kluczową technologią tych zmian jest właśnie internet, który stał się medium otwierającym drzwi do świata, w którym każdy może mieć dostęp do prawie każdej informacji, może porozumiewać się z inną osobą, ma wolność publikacji swoich poglądów oraz zapoznawania się z poglądami innych. Internet wchłania elementy dotychczas znanego nam świata, z powodzeniem zastępując tradycyjne gadzety, telefon, tradycyjną pocztę, ale także i codzienną gazetę, książkę, telewizję, radio, dodając jednocześnie tym mediom interaktywności i możliwość komunikacji zwrotnej. Nasze dzieci są niezwykle kompetentne w korzystaniu z różnorodnych możliwości tych technologii. Jednak ich świadomość różnorodnych zagrożeń i braku bezpieczeństwa jest stosunkowo niska.

Dzisiaj ludziom nie potrzebni bliscy są, czas zapelnia im przesiadywanie przed komputerem, telewizorem czy internetem. Rodzice w pogoni za pieniądzem nie mają czasu na zabawy z dziećmi i dlatego pozwalają swoim pociechom na przesiadywanie przed szklanymi ekranami. A tak naprawdę to wszystko nie zastąpi prawdziwej miłości rodzica, tylko może ułatwić zagrożeniom wtargnięcie do życia młodego człowieka.

Tematyka zagrożeń powodowanych przez cyberprzestrzeń, a szczególnie uzależnień, nie jest w wystarczającym stopniu nagłośniona. Dlatego świadomość społeczeństwa w tym zakresie jest bardzo niska. Przeciętny rodzic nie zdaje sobie sprawy, że np. telewizja, komputer, internet czy telefon komórkowy, a także współczesne roboty, mogą być źródłem uzależnienia (o czym świadczą rozmowy z nimi prowa-

dzone podczas szkoleń). Rodzice (opiekunowie) oraz często nauczyciele nie posiadają odpowiedniej wiedzy w jaki sposób diagnozować uzależnienie od cyberprzestrzeni, a tym samym nie potrafią w prawidłowy sposób reagować w przypadku pojawienia się symptomów uzależnienia. Nie posiadają oni także podstawowej wiedzy na temat innych zagrożeń, jakie występują w cyberprzestrzeni. Lekarze nie zwracają uwagi na pewne choroby, które mogą być konsekwencją nieracjonalnego korzystania z narzędzi cyberprzestrzeni, jak również nie łączy się pewnych zachowań nie aprobowanych społecznie z zagrożeniami cyberprzestrzeni, których są one konsekwencją.

Przyczyny i skutki uzależnienia od komputera i internetu, które określane jest także jako infoholizm są niezwykle złożone, wielorako warunkowane, gdyż zależą od wielu czynników, a skutki społeczno-pedagogiczne, dla poszczególnych środowisk są dramatyczne, czy nawet tragiczne. W porównaniu do wcześniejszych uzależnień od zachowań i używek ten proces jest wyjątkowo niebezpieczny ze względu na różnorodne następstwa dotyczące sfery psychicznej mającej określone implikacje w sferze wychowawczej, dydaktycznej, relacji z rodzicami i innymi osobami, w tym także kolegami szkolnymi, często rodzącymi przemoc i agresję.

Kolejnym aspektem zagrożeń w cyberświecie jest kwestia wkraczania robotów do codziennego życia człowieka. Powstaje nowy typ relacji człowiek-maszyna, w których należy jasno zdefiniować rolę i miejsce każdego ogniwa tych powiązań. Nowość i mnogość zagadnień wynikających z otwarcia społeczeństwa na nowe technologie wymaga odpowiedzialności, a przede wszystkim znajomości zagrożeń. Dlatego dostrzega się konieczność przygotowania zwłaszcza młodego pokolenia do godnej egzystencji w świecie pełnym automatów i robotów. Młodzież i dzieci kształcone w szkołach powinny zostać wyposażone w wiedzę i umiejętności posługiwania się najnowszymi osiągnięciami techniki. Możliwe to będzie tylko dzięki odpowiedniej jakości kształcenia. Przed pedagogami postawiono wyzwanie umiejętnego wkomponowania w treści nauczania wszystkich tych zagadnień, aby w sposób ciekawy i przyjemny pokazać szansę i niebezpieczeństwa związane z wkraczaniem robotów do codziennego życia człowieka.